

**POZIV NA
SURADNJU**

EU želi potaknuti zemlje
Jugoistoka Europe na
suradnju u velikim
infrastrukturnim
programima

NEW DEAL ZA BALKAN! EU daje 600 MILIJUNA €

regional

HIDO BIŠĆEVIĆ
na čelu je Vijeća za
regionalnu suradnju
zemalja jugoistočne
Europe kojima EU
daje 600 milijuna
eura pomoći za
razvoj i suradnju

HIDO BIŠĆEVIĆ s ministarima vanjskih poslova 4. lipnja
na summitu šefova država i vlada Procesa suradnje u
jugoistočnoj Europi (SECEP) u Chişinău u Moldovi

NAPISAO EDUARD ŠOŠTARIĆ
eduard.soshtaric@national.hr
SNIMIO PRIVATNA ARHIVA

Europska unija spremna je sa 600 milijuna eura inicijalnih sredstava pomoći zemljama jugoistočne Europe već do konca godine, a tomu će se pridružiti Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Svjetska banka i druge financijske institucije i donatori tako da će sredstva biti i znatno veća. Riječ je o "new dealu" za Balkan, odnosno potpuno novom razvojnom poglavlju jugoistočne Europe nakon 20 godina. Cijeli se pristup temelji na činjenici da svaka zemlja pojedinačno može izvrći veću korist upravo kroz regionalnu suradnju, i to u sklopu Vijeća za regionalnu suradnju. Ono je najvažnija institucionalna poveznica jugoistočne Europe s EU, a na čelu mu je hrvatski diplomat

Hido Bišćević. Vijeće je osnovano prošle godine i ono je slijednik nekadašnjeg Pakta o stabilnosti jugoistočne Europe.

Ekonomska kriza, problemi s ratifikacijom Lisabonskog sporazuma zemalja članica EU, blokada hrvatskog pregovaračkog procesa zbog bilateralnog spora sa Slovenijom te sve veći otpor zemalja članica EU proširenju Unije u posljednje su vrijeme ponovno zaprijetili europskoj perspektivi zapadnog Balkana.

EU ulaže sredstva radi sigurnosti i stabilnosti Balkana

**POSLANICA EU
PARLAMENTA**
Doris Pack u tajništvo Vijeća za
regionalnu suradnju u Sarajevu s
Hidom Bišćevićem

POVJERNIK EU
Povjerenik europske komisije
za znanost i istraživanje Janez
Potočnik s Hidom Bišćevićem

Odnos Unije spram ovog dijela Europe izaziva sve veći euroskeptizizam na Balkanu i prije ti ponovnom nestabilnošću regije, što su dosad shvatile jedino Sjedinjene Američke Države. Ipak, najnoviji projekt pomoći EU ovoj regiji jasan je znak da EU nije zaboravila Balkan i da će se reforme kad-tad isplatiti bez obzira na trenutne probleme kroz koje EU prolazi.

Pet je prioritetnih područja djelovanja Vijeća za regionalnu suradnju: gospodarski i društveni razvoj, energetika i infrastruktura, pravosuđe i unutarnji poslovi, sigurnosna pitanja, izgradnja ljudskog kapitala. Kad je Bišćević boravio u Zagrebu i predstavljao projekte, rekao je kako Europska komisija priprema komplementarnu strategiju poslojućem individualnom pristupu prepristupnim fondovima svake pojedinke zemlje, "višeokorisničku strategiju" u kojoj će vlade zemalja regije biti pozvane da na prekograničnoj osnovi s jednom ili više susjednih zemalja predlažu konkretne razvojne projekte u prioritetnim područjima djelovanja Vijeća, te je pritom izrazio uvjerenje kako će najviše projekata biti iz područja energetike, infrastrukture i gospodarske suradnje.

Bišćević je rekao i kako se u suradnji sa Svjetskom bankom i UN-om planira organizirati velika konferencija o prekograničnoj iskorišćenosti golemih vodnih potencijala, jer jugoistočna Europa, usporedno gledano, posjeduje najviše rijeka i vodenih puteva koji su vrlo slabo iskorišćeni u pogledu transporta, navodnjavanja i generiranja električne energije.

Vijeće trenutno radi na tri glavna područja rada. Zajedno s Europskom komisijom i švedskim predsjedništvom Unije priprema na jesen konferenciju o new dealu za regiju, o velikim razvojnim infrastrukturnim projektima. Nadalje, s Europskom komisijom priprema novu stratešku platformu za razvoj regije kroz proširenje mreže programa Instrument pristupne pomoći na temelju koje su zemlje pozvane da zajedno, gdje procijene da postoje razvojni interesi, predlažu projekte koje će EU financirati, sama ili zajedno s međunarodnim financijskim institucijama. Na stolu je već dvadesetak takvih projekata.

A u suradnji s drugim međunarodnim partnerima ostvaruje se niz pojedinačnih projekata, od regionalnog centra za borbu protiv požara i regionalnog osiguravajućeg fonda za naknadu štete u slučajevima prirodni katastrofa do niza drugih sličnih projekata.

Na Nacionalno pitanje ima li EU i sad, u vrijeme najveće krize, sredstva za pomoć regiji, Bišćević nam je rekao: "Sredstava ima, čak i u ovim teškim finansijskim okolnostima. Ponekad su veći problem nepripremljeni projekti ili birokratske barijere, na obje strane. Ako spome-

Nažalost, mnoga sredstva koja je EU ponudio ostala su neiskorištena

HIDU BIŠĆEVIĆ s českim, francuskim i švedskim ministrima vanjskih poslova, Karelom Schwarzenbergom, Bernardom Kouchnerom i Carlom Bildtom

TRAŽE SE PROGRAMI

Povećavanje sredstava

■ Vijeće za regionalnu suradnju osnovano je prošle godine kao sjednik Pakta o stabilnosti jugoistočne Europe. Riječ je o najvažnijoj institucionalnoj poveznici zemalja iz tog područja i EU. EU je zamislilo novi modus razvoja te je ponudio inicijalna sredstva od 600 mil. eura za projekte u kojima će te zemlje međusobno surađivati. Sredstva će se s vremenom i povećavati jer će se projekti pridružiti i druge financijske institucije.

nem da je iz Višekorističkog IPA programa prošle godine distribuirano manje od 10 posto, da je iz 2007. ostalo neutrošeno još 15-ak posto, to jasno svjedoči o neučinkovitosti. Nadam se da će krizni udar poslužiti i kao poticaj, otrežnjenje da se više ne može raditi samo rutinski. Danas će se lakše privući sred-

stva u regionalne projekte negoli u nacionalne, osobito ako je riječ o onome što je najveći deficit regije, dakle nerazvijena infrastruktura, od prometne do energetske."

Unatoč svemu, ipak se stiče dojam kako je EU zapostavila jugoistočnu Europu zbog niza razloga, od ekonomske krize, problema s ratifikacijom Lisabonskog ugovora, sve većeg otpora proširenju EU i sličnoga, o čemu Bišćević kaže: "Čini mi se da je trenutno euroskeptizam ponajviše u porastu u samoj Uniji, među građanima zemalja članica EU. Teško će jedan političar danas u Uniji dobiti izbore na politici proširenja. Pouke posljednjeg kruga proširenja i ekonomska kriza izazivaju stanovitu tendenciju zatvaranja. Govori se o održavanju europske perspektive za zemlje regije, ali pretvarači proces po mojem je sudu presporo, nedovoljno nabijeno strateškom vizijom i odlučnošću. Osjeća se stanovitno "popuštanje" i proklizavanje, a primjer hrvatske blokade nosi, sa stajališta regije, iznimno tešku, da ne kažem zlokobnu poruku o vjerodostojnosti, pa i političkoj dosljednosti kad su u pitanju načela i vrijednosti Europske unije. Dakle, postoji opasnost porasta euroskeptizma u regiji, ali posloj i još veća opasnost, opasnost renacionalizacije političkih platformi."

Bišćević ističe kako je teško govoriti stalno o europskom zatvaranju, a zanemarivati i drugu stranu medalje: "Ako političke elite u regiji ne pokazuju dovoljno povijesne odlučnosti da riješe preostala pitanja državičkim potezima i hrabrim odlukama kako bi održale proces europskeizacije ovog dijela Europe, samo će nastavljati davati argumente onima koji otvoreno ili posredno, pa i potajno, nastoje zaustaviti proširenje. Odgovornost je uzajamna. Zagovaraj stav da iz regije mora doći jasna poruka: riješiti ćemo otvorena pitanja i oblikovati arhitekturu sigurnosti i stabilnosti, a zauzvrat ostavite vrata otvorena i pomozite nam oko održavanja naših gospodarstava u ekonomskoj krizi čije se posljedice s punom snagom i ozbiljnošću tek primiču obalama ove regije."

PREDSEDNIK Republike Hrvatske Stipe Mesić s predsjednikom Vijeća za regionalnu suradnju Hidom Bišćevićem

